

İNSAN HAKLARI İHLALİ İDDİALARINA İLİŞKİN BAŞVURULARIN İNCELENMESİNE DAİR USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmelik, gerçek ve tüzel kişiler tarafından, insan hakları ihlali iddiasıyla Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılacak başvuruların incelenmesine ve sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, 21/6/2012 tarihli ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanununun 12 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Başkan: Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı,
  - Başvuru: İnsan hakları ihlali iddiasında bulunan gerçek ve tüzel kişiler tarafından 8 inci maddede belirtilen yollarla yapılan müracaatı,
  - Başvurucu: İnsan hakları ihlali iddiasıyla Kuruma başvuru yapan gerçek ve tüzel kişileri,
  - Başvurunun tarafları: Başvurucu ile ihlali gerçekleştirdiği iddia olunan kişi, kurum ve kuruluşları,
  - Birim: İhlal İddialarını İnceleme Birimini,
  - İnceleme yetkilisi: Başvuruları inceleyen uzman, uzman yardımcısı ve uzmanlıklarından yararlanmak üzere diğer kurumlardan görevlendirilen personeli,
  - Kanun: 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanununu,
  - Koordinatör: İhlal İddialarını İnceleme Biriminin eşgüdümünden sorumlu Kurum personeli,
  - Kurul: İnsan Hakları Kurulunu,
  - Kurum: Türkiye İnsan Hakları Kurumunu,
  - Uzman: İnsan hakları uzmanını,
  - Uzman yardımcısı: İnsan hakları uzman yardımcısını,
  - Üye: İnsan Hakları Kurulu üyelerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Başvuru, İhbar ve Resen İnceleme

Başvuru hakkı

MADDE 4 –(1) Herkes, Anayasa, Türkiye'nin taraf olduğu insan hakları sözleşmeleri ve kanunlar ile tanınan temel hak ve özgürlüklerden herhangi birinin kamu gücü, özel hukuk tüzel kişileri ya da gerçek kişilerce ihlal edildiği iddiasıyla Kuruma bizzat veya avukatı ya da kanuni temsilcisi aracılığıyla başvuruda bulunabilir.

(2) Başvuru, ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir. Bu hak, muhtemel mağdurlar tarafından da kullanılabilir.

(3) Tüzel kişiler kendilerini veya üyelerini ilgilendiren konularda başvuruda bulunabilirler.

(4) Mağdur lehine gerçek ya da tüzel kişilerce yapılan başvurularda mağdur ya da varsa bir yakını ile iletişime geçilerek rızası aranır. Rıza bildirilmemesi halinde, karar verilmesine yer olmadığına karar verilir. Ancak, konusu suç teşkil eden hallerde ya da mağdurun menfaatine olan durumlarda rıza aranmayabilir.

(5) Başvurulardan harç ve benzeri herhangi bir ücret alınmaz.

İnsan hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının başvuruları

MADDE 5 –(1) İnsan hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kendilerine yapılan başvuru üzerine veya resen incelemeye aldıkları ihlal iddialarıyla ilgili olarak başvuru yapabilirler.

(2) Bu madde hükümlerine göre başvuru yapılması halinde temsile ilişkin belge aranmaz. Ancak, lehine başvuru yapılan kişilerin, 9 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen bilgilerine yer verilir.

(3) Lehine başvuru yapılan mağdur ya da varsa bir yakını ile iletişime geçilerek rızası aranır. Rıza bildirilmemesi halinde, karar verilmesine yer olmadığına karar verilir. Ancak, konusu suç teşkil eden hallerde ya da mağdurun menfaatine olan durumlarda rıza aranmayabilir.

(4) Başvuru hakkında verilen karar, başvuru ve lehine başvuru yapılan kişiye bildirilir.

İhbar yoluyla başvuru

MADDE 6 – (1) Kurumun görev ve yetki alanına giren konularda inceleme ve araştırma yapılmak üzere ihbarda bulunulabilir.

(2) İhbarlar, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, başvuruların incelenmesine ve sonuçlandırılmasına dair usul ve esaslara göre incelenir ve sonuçlandırılır.

Resen inceleme

MADDE 7 – (1) İhlale dair emarelerin varlığı halinde, resen inceleme yapılmasına Kurul tarafından karar verilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Başkan tarafından da resen inceleme kararı alınabilir.

(2) Resen inceleme kararı alınmadan önce, ihlal mağdurunun ya da bir yakınının rızası aranır. Ancak, konusu suç teşkil eden hallerde ya da mağdurun menfaatine olan durumlarda rıza aranmayabilir.

(3) Resen inceleme, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, başvuruların incelenmesine ve sonuçlandırılmasına dair usul ve esaslara tabidir.

Başvuru yeri ve usulü

MADDE 8 – (1) Başvurular Kuruma yapılır.

(2) Başvuru, dilekçe ile doğrudan yapılabileceği gibi mektup ya da faks yoluyla, Kurumun resmî internet sitesinde bir örneği yer alan elektronik formun doldurulması suretiyle veya E-Devlet Kapısından yapılabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, bizzat ya da telefon yoluyla sözlü olarak da başvuru yapılabilir.

(3) Telefon, faks ya da elektronik formun doldurulması yoluyla yapılan başvurularda, ıslak imzalı dilekçe veya formun ve ilgili belgelerin, başvurunun kayıt altına alınmasından itibaren onbeş gün içinde Kuruma ulaştırılması zorunludur. Aksi durumda, resen işlem tesisini gerektirmeyen başvurular hakkında incelenemezlik kararı verilir.

(4) Engelli bireylerin başvurularını kolaylaştırmak için gerekli tedbirler Kurumca alınır.

Başvuru dilekçesi

MADDE 9 – (1) Başvuru dilekçesinde ihlal iddiası, iddianın dayanağını oluşturan olaylar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilir. İhlalin meydana geldiği yer ve zaman ile biliniyorsa ihlali yapan kişi ya da kurumlar dilekçede belirtilir. Dilekçeler ıslak imza ile imzalanır. Ancak, başvurunun mobil imza, elektronik imza veya Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı ile yapılmış olması durumunda ıslak imza şartı aranmaz.

(2) Başvuru dilekçesinde aşağıdaki hususların yer alması zorunludur:

- Başvurucunun adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, doğum tarihi, adresi, varsa telefon numaraları ve elektronik posta adresi.
- Başvurucu tüzel kişi ise unvanı, adresi ve temsil yetkisini haiz kişinin kimlik bilgileri, varsa telefon numaraları ve elektronik posta adresi.
- Avukat veya kanuni temsilci vasıtasıyla yapılan başvurularda bu kişilerin adı, soyadı, adresi, varsa telefon numarası ve elektronik posta adresi.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanlar uyruğu oldukları ülkeyi, herhangi bir ülke vatandaşı olmayanlar ise bu durumlarını belirtirler.
- Varsa, ihlal iddiasını destekleyecek nitelikte video kaydı, fotoğraf, karar, haber ve yazışma örnekleri ve benzeri belgeler dilekçeye eklenir veya başvuru tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde Kuruma gönderilir.

(5) Avukat veya kanuni temsilci vasıtasıyla yapılan başvurularda temsil veya yetki belgesi dilekçeye eklenir veya başvuru tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ön İnceleme

Başvuru ve Ön İnceleme Masasının oluşumu ve görevleri

MADDE 10 –(1) Başvuru ve Ön İnceleme Masası, Başkan tarafından uygun görülecek süre ve sıralamayla görevlendirilen yeteri kadar inceleme yetkilisi ile memurdan oluşur.

(2) Başvuruculara danışmanlık, 8 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sözlü başvuruların tutanağa bağlanarak kabul edilmesi, başvuruların kaydı ve 11 inci maddede belirtilen işlemlerin yapılarak Koordinatöre sunulması işlemleri bu masa tarafından yerine getirilir.

Ön inceleme

MADDE 11 –(1) Başvuru ve Ön İnceleme Masası tarafından ön incelemesi tamamlanan başvurular esas yönünden incelenmek üzere Birime gönderilir. Ancak;

- a) İnsan hakkı ihlali iddiasının açıkça dayanaksız olduğu anlaşılan,
  - b) Münhasıran başka kurum ve kuruluşların görev alanında olup Kurumun görev alanına girmeyen,
  - c) İnsan hakkı ihlali niteliği taşımadıkça kişiler arasındaki özel hukuk ilişkilerinden kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin olan,
  - ç) 8 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen eksiklikleri süresinde tamamlanmayan, 9 uncu maddede belirtilen şartları taşımayan ve verilen sürede eksikleri tamamlanmayan başvurular ile konusu ve başvuru yönlerinden mükerrer olan,
- başvurular hakkında incelenemezlik kararı taslağı yazılarak Koordinatöre gönderilir. İncelenemezlik kararı Kurulca alınır.
- (2) İncelenemezlik kararı verilmesi halinde başvuru dilekçesi ilgili idareye gönderilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvurunun Esas Yönüyle İncelenmesi

İnceleme yetkisine sahip olanlar

MADDE 12 –(1) Başvurular, inceleme yetkilileri tarafından incelenerek sonuçlandırılır. Kurul kararı ile üyeler tarafından da inceleme yapılabilir.

İncelemeye esas ilkeler

MADDE 13 –(1) Başvurular Anayasa, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve hürriyetlere ilişkin milletlerarası andlaşmalar, bu andlaşmalarla kurulan denetim organlarının kararları, ilgili mevzuat, temel hak ve hürriyetlere ilişkin uluslararası gelişmeler ile Kurulun yerleşik kararları esas alınarak incelenir ve değerlendirilir.

(2) İnceleme ve araştırmalar tarafsızlık, adalet ve eşitlik anlayışı içinde gerçekleştirilir.

(3) Başvurular; her türlü insan hakkı ihlalinin, dokunulmaz olan insan onurunu hedef aldığı ve incelemenin gecikmesi halinde telafisi imkânsız zararların ortaya çıkacağı düşüncesiyle geciktirilmeksizin sonuçlandırılır.

(4) Üyeler ile inceleme yetkilileri kendileri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarıyla ilgili başvurular hakkında veya tarafsızlıkları hakkında şüphe uyandırabilecek hallerde inceleme yapamaz ve toplantılara katılamazlar.

İnceleme ve sonuçlandırma süreçleri

MADDE 14 – (1) İnceleme ve sonuçlandırma süreçleri aşağıda belirtilen aşamalardan oluşur:

- a) İnceleme: İhlal iddiasının vasıflandırılması, iddianın taraflarının ve varsa zararın niteliğinin belirlenmesi, konuya ilişkin mevzuatın, yargısal içtihatların, Kurulun yerleşik kararlarının ve bilimsel görüşlerin tetkik edilmesi.
- b) Araştırma: İlgili kişi, kurum ve kuruluşlara ihlal iddiasının bildirilerek cevaplarının alınması, 16 ncı madde kapsamında bilgi ve belgelerin toplanması, 17 nci madde kapsamında taraflardan yazılı ve sözlü bilgi alınması ve yerinde inceleme yapılması.
- c) Değerlendirme: Araştırma sonuçlarının analizi, ihlalin niteliğinin belirlenmesi ve varsa ihlalcinin tespiti, ihlalin ortadan kaldırılması ve zararın giderilmesi için yapılması gereken işlemler ile alınması gereken önlemlerin tespiti.
- ç) Bildirim: Kurumca verilen kararın başvurunun taraflarına bildirilmesi.
- d) Takip: Kurum tarafından verilen kararlar üzerine yapılan işlemlerin izlenmesi.

İnceleme ve sonuçlandırma usulü

MADDE 15 –(1) Ön incelemesi tamamlanarak Birime gönderilen başvuruların inceleme yetkisine havalesi Koordinatör tarafından yapılır. İnceleme, başvuru sırasına göre yapılır. Gecikmesinde sakınca bulunan ya da özel önemi haiz başvurular öncelikle incelenir.

(2) Esastan incelenmeye alınan başvurular ile bunların incelenmesine ve sonuçlandırılmasına ilişkin işlemler hakkında Koordinatör ya da ilgili inceleme yetkilisi tarafından Başkana bilgi verilir. İnceleme ve araştırma sürecinde Başkan tarafından gerekli görülen başvurular Kurul gündemine alınır.

(3) Başvuru konusu ile ilgili ilave açıklama, bilgi veya belgeye ihtiyaç duyulması halinde başvuru ile öncelikle telefon ya da varsa elektronik posta ile iletişime geçilir, bu mümkün değilse başvuruca yazı yazılarak talepler iletilir. Yazılı bildirimle rağmen, verilen süre içinde istenilen açıklama, bilgi ve belgelerin gönderilmemesi ve bu durumun inceleme ve araştırmanın sürdürülmesini imkânsız kılması halinde karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

(4) İncelenmekte olan başvuru, iddiaların cevaplandırılması ve iddiaya ilişkin bilgi ve belgelerin sunulabilmesi için şikâyet olunan kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere gönderilir. Gönderme yazısında başvuru konusu kısaca özetlenir ve başvuru konusu hakka ilişkin Kurumun yerleşik kararları ile ulusal ve uluslararası ilke ve standartlara vurgu yapılabilir.

(5) Şikâyet olunan şahıs ya da kurum ve kuruluşlarca ihlal iddiası yerinde görülerek ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması ve başvurucaın da başvurusunu geri alması halinde karar verilmesine yer olmadığına karar verilir. Ancak, aynı konuya ilişkin yaygın bir ihlal veya başvuru söz konusu ise ya da takibinde kamu menfaati görülmekte ise inceleme ve araştırma başvurudan bağımsız olarak sürdürülebilir.

(6) Şikâyet olunan şahıs ya da kurum ve kuruluşlardan alınan cevaptan;

a) Başvuru konusu işlem, eylem ya da olgunun sabit olmadığı veya ihmalin bulunmadığının ortaya konulması ve inceleme yetkilisi tarafından yapılan araştırma neticesinde de aynı sonuca varılması halinde ihlal iddiasının reddine dair karar taslağı hazırlanır.

b) Başvuru konusu işlem, eylem, ihmal ya da olgunun sabit olduğu ancak bu durumun insan hakkı ihlaline yol açmadığı savunulmakta ise konu inceleme yetkilisince değerlendirilerek ihlalin varlığına ya da ihlal iddiasının reddine dair karar taslağı hazırlanır.

(7) İnceleme ve karar taslağı yazımı aşamalarında elde edilen yeni bilgi ve belgeler başvuru ve cevap veren ilgililerle paylaşılabilir. Her aşamada yeni bilgi ve belge talep edilebilir.

(8) İnceleme yetkilisince hazırlanan karar taslağı, Kurul kararına bağlanmak üzere sırasıyla Koordinatöre ve Başkana iletilir.

(9) İnceleme yetkilisinin önerisi üzerine veya resen;

a) Sebebi ve konusu benzer olan başvuruların birleştirilerek incelenmesine,

b) Gerekli görülmesi halinde başvuruların ayrılarak incelenmesine, koordinatör tarafından karar verilebilir.

(10) 11 inci maddede belirtilen hallerin varlığının başvurunun esasının incelenmesi sırasında tespit edilmesi halinde de incelenemezlik kararı verilir.

(11) Başvurunun incelenmesi sırasında yaşam hakkı veya kişi hürriyeti ve güvenliğinin tehdit altında olduğu, işkence ve kötü muamele ihtimalinin bulunduğu ve gecikmesi halinde telafisi imkânsız zararların ortaya çıkacağı anlaşılmakta ise, ilgisine göre mülki idare amirliğine, cumhuriyet savcılığına, kolluk güçlerine veya ilgili kuruma derhal bilgi verilerek önlem alınması talep edilir.

Bilgi ve belge istenmesi

MADDE 16 –(1) Kurum, tüm kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden başvuru konusu ihlal iddiası ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeye ve bunların örneklerini almaya yetkilidir.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun taleplerini gecikmeksizin (en geç onbeş gün içinde) yerine getirmek zorundadırlar. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında yasal yollara başvurulabilir.

Yazılı ve sözlü bilgi alınması ve yerinde inceleme yapılması

MADDE 17 –(1) İhtiyaç duyulması halinde; Başkan, Kurulun yetkilendirmesi halinde üyeler, Başkanın yetkilendirmesi halinde Koordinatör ya da inceleme yetkilisi yerinde inceleme ve araştırma yapabilir, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi alabilir. Bu amaçla, ilgililer Kuruma davet edilebilir ya da onların bulundukları yere gidilebilir.

(2) Başvurunun taraflarından birinin isteği üzerine ya da resen, inceleme yetkilisinin başkanlığında ya da Kurul huzurunda toplantı düzenlenebilir. Toplantıya, varsa tanıklar ile ihtiyaç duyulması hâlinde görüşlerinden yararlanılmak üzere ilgili kişiler de davet edilebilir.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun taleplerini gecikmeksizin yerine getirmek zorundadırlar.

Uzlaşma

MADDE 18 –(1) Kurumca, temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir müdahalenin varlığının tespit edilmesi halinde, ihlal kararı vermeden önce taraflara uzlaşma yolu önerilebilir.

Karar türleri

MADDE 19 – (1) Başvurunun esas yönünden incelemesi sonucunda;

- a) İhlalin varlığına,
  - b) İhlal iddiasının reddine,
  - c) Karar verilmesine yer olmadığına,
- Kurul tarafından karar verilir.

Kararlarda bulunması gereken hususlar

MADDE 20 – (1) Kararlarda aşağıdaki hususlar yer alır:

- a) Başvuru numarası ile karar tarihi,
- b) Başvurucunun ve varsa vekili veya kanuni temsilcisinin adı, soyadı ve adresi,
- c) Şikâyet edilen gerçek veya tüzel kişiler,
- ç) Başvuru konusu ve talep,
- d) Yapılan inceleme ve araştırmanın sonuçları ile Karara esas bilgi ve belgeler,
- e) Verilen karar ve gerekçesi,
- f) İhlal kararı verilmesi halinde ihlal edilen hak ve hürriyetler ve ihlalin önlenmesi ve bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması amacıyla yapılması gereken işlem ile gerekiyorsa alınması gereken tedbirlere ilişkin tavsiyeler,
- g) Karar toplantısına katılan üyelerin isim ve imzaları ile varsa karşı oyları ve gerekçeleri.

Kurul kararları üzerine yapılacak işlemler

MADDE 21 – (1) Kararlar, tekemmül etmesini takiben en geç 5 iş günü içinde başvurunun taraflarına, ilgili kişi ve kurumlara gönderilir. Gerekli görülmesi halinde Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(2) Karar üzerine ilgili kişi, kurum ya da kuruluşlarca yapılması gereken işlemler ile alınması gereken önlemlerin takibi Birim tarafından yapılır. Takibin, inceleme ve sonuçlandırmayı yapan inceleme yetkilisi tarafından yapılması esastır.

(3) Kurul kararı ve karar üzerine ilgili kişi, kurum ya da kuruluşlarca yapılan işlem ve alınan önlemler, kişisel veriler korunmak suretiyle, kamuoyu ile paylaşılabılır, özel olarak raporlanabilir ya da yıllık raporda dile getirilebilir.

Kararların yeniden incelenmesi

MADDE 22 –(1) Başvurunun tarafları, tebliğinden itibaren 30 gün içinde kararın maddi hata ya da çelişkiler barındırdığı iddiasıyla yeniden inceleme talebinde bulunabilir.

(2) Yeniden inceleme talebine ilişkin dilekçede, maddi hata ya da çelişkiler gerekçeli olarak açıklanır. Aksi halde, yeniden inceleme talebi reddedilir.

(3) İnceleme talebi Kurul tarafından öncelikle görüşülerek kesin olarak sonuçlandırılır.

İnceleme ve araştırmanın sonlandırılması

MADDE 23 –(1) İnceleme ve araştırmanın herhangi bir aşamasında ihlalin ortadan kalkması, başvurunun geri alınması ve benzeri hallerde inceleme ve araştırma sonlandırılarak karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

(2) Ancak, aynı konuya ilişkin yaygın bir ihlal veya başvuru söz konusu ise ya da takibinde kamu menfaati görülmekte ise inceleme ve araştırma başvurudan bağımsız olarak sürdürülebilir.

Karar verme süresi

MADDE 24 –(1) Başvurular altı ay içinde karara bağlanır. Bu sürenin aşılması halinde, gecikmenin gerekçesi talep üzerine başvurucuya bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Başvuru hakkının kötüye kullanılması

MADDE 25 –(1) Gerçeği yansıtmayan bilgi ve belgeye dayanılarak başvuru yapıldığının anlaşılması, başvuru hakkının kötüye kullanılması ve benzeri hallerde karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

Gizlilik talebi

MADDE 26 –(1) Başvurucunun veya mağdurun talebi üzerine ya da Kurumca gerekli görülmesi halinde, kişisel verilerin gizliliği ilkesi çerçevesinde, kişilerin kimliği ya da başvuru gizli tutulabilir.

(2) Kişilerin kimliğinin ya da başvurunun gizli tutulması inceleme ve araştırmayı imkânsız kılmakta ise, bu durum başvuru ve/veya mağdura bildirilir, kişinin gizlilik talebinden vazgeçmesi halinde inceleme sürdürülür, aksi halde karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

Başvuru istatistikleri

MADDE 27 –(1) Başvuru istatistikleri, resmi istatistik programı kapsamında yıllık olarak hazırlanır ve faaliyet yılını takip eden yılın şubat ayı içerisinde yayınlanır. Gerek görülmesi halinde, farklı zaman aralıkları esas alınarak da istatistik yayınlanabilir.

Başvurulara ilişkin yıllık rapor

MADDE 28 –(1) Yıllık raporda, ihlal edildiği tespit edilen hak ve hürriyetler, ihlal sebepleri ve alınması zaruri olan önlemler, kamu kurum ve kuruluşlarının insan hakları alanındaki performanslarının değerlendirilmesi, mevzuat değişikliği teklifleri, 27 nci maddede belirtilen istatistikler ile gerekli görülen diğer hususlar yer alır.

(2) Rapor, Kurumun ilgili birimleri tarafından hazırlanır ve Kurulun onayına sunulur.

(3) Rapor, faaliyet yılını takip eden yılın şubat ayı sonuna kadar tamamlanarak kamuoyuna duyurulur ve ilgili makamlara gönderilir.

(4) Yıllık raporlar haricinde, belli konulara özgü raporlar da hazırlanabilir.

Kurumun başvurulara ilişkin verdiği kararların niteliği

MADDE 29 – (1) Kurum kararları tavsiye niteliğindedir. Kararlar, başka bir organ ya da makamın onayına tabi değildir.

(2) Kuruma yapılan başvurular, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak müracaatlara engel teşkil etmez.

(3) Kuruma yapılan başvurular, dava açma ve zaman aşımı süresini durdurmaz.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 30 –(1) Başvuruların incelenmesinde ve sonuçlandırılmasında, bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde Kanun ve konuyla ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.